

1 (Sem-6/FYUGP) SAN 63 MJ

2 0 2 6

SANSKRIT

(Major)

Paper : SAN0600304

(Grammar and Linguistics)

Full Marks : 60

Time : 2½ hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions.*

UNIT—I

(Sandhi Prakaraṇa / सन्धिप्रकरणम्)

(Marks : 15 / अङ्कः — १५)

1. Answer the following questions as directed : 1×3=3

यथानिर्देशं निम्नलिखितप्रश्नानामुत्तरं प्रदेयम्—

(a) Write the सूत्र which forms प्रगृह्यसंज्ञा.

प्रगृह्यसंज्ञाविधायकं सूत्रं लिखत।

(b) 'उपेन्द्र' is an example of गुणसन्धि.

(Write True or False)

'उपेन्द्र' इति गुणसन्धेः उदाहरणम्।

(शुद्धम् अशुद्धं वा लिखत)

(2)

(c) By the सूत्र “वृद्धिरादैच्”, the letters _____ are termed as ‘वृद्धि’.

(Fill in the blank)

“वृद्धिरादैच्” इति सूत्रेण _____ वर्णाः वृद्धिसंज्ञकाः भवन्ति।

(रिक्तस्थानं पूरयत)

2. “उपसर्गाः क्रियायोगे”

Explain.

2

व्याख्यायताम्।

Or / अथवा

What do you mean by the term ‘उपदेश’ in Sanskrit grammar?

संस्कृतव्याकरणे ‘उपदेश’ इति पदेन किं बोध्यते?

3. Explain, with examples, any two of the following

Sūtras :

5×2=10

अधस्तनेषु सोदाहरणं सूत्रद्वयं व्याख्यायताम्—

एचोऽयवायावः ; इको गुणवृद्धी ; अकः सवर्णे दीर्घः ;

मोऽनुस्वारः।

(3)

UNIT—II

(Vibhaktyarthaprakaraṇa / विभक्त्यर्थप्रकरणम्)

(Marks : 15 / अङ्कः —१५)

4. Answer the following questions :

1×3=3

अधस्तनानां प्रश्नानामुत्तराणि लेखनीयानि—

(a) Which विभक्ति is connected to अधिकरणकारक?
का विभक्ति अधिकरणकारकेन सह संलग्ना भवति?

(b) “अनभिहिते कर्तरि करणे च _____ स्यात्।”

Fill in the blank.

रिक्तस्थानं पूरयत।

(c) Give one example of सम्प्रदानकारक.
सम्प्रदानकारकस्य एकम् उदाहरणं लिखतु।

5. Answer any one of the following :

2

अधोलिखितयोः एकतरस्य उत्तरं प्रदेयम्—

(a) Define अपादानकारक with example.
उदाहरणेनसह अपादानकारकस्य लक्षणं प्रदेयम्।

(b) “नमःस्वस्तिस्वाहास्वधालं वषड्योगाच्च”

Which विभक्ति is associated with this सूत्र?
Explain.

का विभक्तिः सूत्रेण अनेन सह संयुक्ता भवति? व्याख्यायताम्।

6. Explain, with examples, any *two* of the following
Sūtras : 5×2=10

अधस्तनेषु सोदाहरणं सूत्रद्वयं व्याख्यायताम्—

अकथितं च ; षष्ठी शेषे ; आधारोऽधिकरणम् ; साधकतमं
करणम्।

UNIT—III

(Indo-European Language Family / भारोपीयभाषापरिवारः)

(Marks : 15 / अङ्कः — १५)

7. Answer the following questions : 1×3=3

अधस्तनानां प्रश्नानामुत्तराणि लेखनीयानि—

- (a) What does 'Indo' stand for in the term
'Indo-European'?

‘इन्डो-यूरोपीय’ इत्यत्र ‘इन्डो’ इति पदेन किं सूच्यते?

- (b) To which sub-branch of the IE family does
the Sanskrit belong?

आइ०-ई० भाषापरिवारस्य कस्याम् उपशाखायां संस्कृतं
वर्तते?

- (c) Write the name of the person who originally
gives the term 'Indo-European'.

को मूलतः ‘इन्डो-यूरोपीय’ इति पदम् आनीतवान्, तस्य नाम
लिखत।

8. Name any two languages belonging to IE other
than Sanskrit. 2

संस्कृतव्यतिरिक्तं आइ०-ई० भाषान्तर्गतं भाषाद्वयं किमस्ति? नाम
लिखतु।

Or / अथवा

What are the two linguistic groups of
Indo-European language?

इन्डो-यूरोपीयभाषायाः भाषातात्त्विकसमूहद्वयं किमस्ति?

9. Answer any *one* of the following : 10

अधस्तनेषु कश्चन एकः उत्तरं प्रदेयम्—

- (a) Write a note on the location of IE family of
languages.

आइ०-ई० भाषापरिवारस्य स्थानस्य विषये टिप्पणी लेखनीया।

- (b) Discuss about the salient features of IE
family of languages.

आइ०-ई० भाषापरिवारस्य प्रमुखविशेषतानां विषये चर्चा
कुरुत।

- (c) Discuss elaborately the evolution of IE
family of languages.

आइ०-ई० भाषापरिवारस्य क्रमविकासविषये विस्तारेण
आलोच्यताम्।

UNIT—IV

(Phonetic Changes / ध्वनिगतपरिवर्तनानि) :

(Marks : 15 / अङ्कः —१५)

10. Answer any *one* of the following : 10

अधस्तनेषु कश्चन एकः उत्तरं प्रदेयम्—

(a) What is Grimm's law? Discuss it with suitable examples.

ग्रिमनियमः इति किम्? उपयुक्तोदाहरणेन व्याख्यायताम्।

(b) Explain the phonetic law of Hermann Grassmann.

हरमन-ग्रासमेन् इत्यस्य ध्वन्यात्मकनियमो व्याख्यायताम्।

11. Write short notes on any *one* of the following : 5

Assimilation ; Syncope ; Haplology.

अधस्तनयोः एकतरस्य लघुटीका विधेया—

समीभवनम् ; मध्यस्वरलोपः ; समाक्षरलोपः।

★ ★ ★